

Elżbieta Szyszlak

Wprowadzenie

Wschodnioznawstwo 8, 11-12

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wprowadzenie

W bieżącym roku przypada 50. rocznica „zatrzymania taborów cygańskich” – wydarzenia, które stanowi przełomową datę w historii Romów w Polsce. Stosując środki siłowe zmuszono wówczas ludność romską do osiedlenia się na stałe. Jak zauważa Leszek Filipiak, „działania te spowodowały zmianę koczowniczego trybu życia Romów, lecz nie przyczyniły się do oczekiwanej przez władze integracji z resztą społeczeństwa polskiego”¹. Do zmiany tej Romowie nie zostali bowiem w żaden sposób przygotowani, w rezultacie w kolejnych latach szybko postępował proces uzależnienia ich społeczności od pomocy państwa i jej marginalizacja społeczna, a negatywne skutki decyzji sprzed połowy stulecia odczuwalne są po dzień dzisiejszy. Polska nie była jednak wyjątkiem. Podobne działania wobec romskiej grupy etnicznej podjęto w innych państwach socjalistycznych, a ich następstwa były równie dramatyczne jak w naszym kraju.

Okragła rocznica „zatrzymania taborów” stała się inspiracją dla umieszczenia w niniejszym numerze „Wschodnioznawstwa” działu dotyczącego problematyki romskiej. Nie zdecydowano się jednak na zaprezentowanie tekstów historycznych, poświęconych tej tematyce, lecz tekstów o tematyce współczesnej. Nie ograniczono się przy tym do Polski. Intencją redakcji było bowiem ukazanie aktualnych problemów mniejszości romskiej w krajach, w których kilkadziesiąt lat temu również zdecydowano się na tak drastyczne rozwiązanie jak „zatrzymanie taborów”. Ograniczona objętość działu nie pozwala jednakże na zaprezentowanie wszystkich pożądanych wątków. Wybór padł na te, które z jednej strony przedstawiają główne trendy rozwojowe w sytuacji mniejszości romskiej oraz w dyskursie publicznym jej dotyczącym, z drugiej zaś – są rzadko opisywane w polskiej literaturze przedmiotu przez polskich badaczy społeczności romskiej.

Dział otwiera tekst Elżbiety Szyszlak pt. *Rola czeskiej policji w kreowaniu bezpieczeństwa społeczności lokalnych w kontekście mniejszości romskiej*, w którym ukazane zostały wyzwania, przed jakimi stoi policja w swej pracy na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa społeczności lokalnych w kontekście problematyki romskiej oraz działania, zarówno te standardowe, jak i ponadstandardowe, podejmowane na tym obszarze. Studium, reprezentującej Uniwersytet Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy Viktorii Šoltésovej pt. *Christian Churches in Slovakia*

---

¹ L. Filipiak, *Kwestia romska w polskiej polityce okresu transformacji*, [w:] *Kwestia romska w polityce państw Europy Środkowej i Wschodniej*, T. Szyszlak (red.), Wrocław 2011, s. 29-30.

and Roma Communities, dotyczy natomiast różnych aspektów aktywności podejmowanych przez Kościoły i wspólnoty chrześcijańskie na rzecz społeczności romskiej. Z kolei w tekście Tomasza Szyszłaka pt. *Działania podejmowane przez władze bułgarskie w ramach Dekady Integracji Romskiej 2005-2015*, na przykładzie tego bałkańskiego państwa zaprezentowano miejsce zagadnienia romskiego w polityce etnicznej, w kontekście realizowania międzynarodowego programu „Dekada Integracji Romskiej”. Agnieszka M. Caban w artykule pt. *Organizacje romskie w Polsce – rzeczywistość w praktyce* na przykładzie Radomskiego Stowarzyszenia Romów „Romano Waść” („Pomocna Dłoń”) opisuje realia funkcjonowania organizacji romskich w Polsce oraz ich główne obszary aktywności. Ostatnim artykułem w dziale jest tekst Václava Walacha pt. *Where Only the „Decent People” Live. The Gypsy „Menace” and Forging a Neoliberal Utopia in a Czech Post-socialist City*, w którym autor podejmuje temat polityki samorządów wobec Romów, przede wszystkim w kontekście procesu sekurytyzacji problematyki romskiej w Republice Czeskiej oraz jej marginalizacji.

Mamy nadzieję, że lektura artykułów spełni merytoryczne oczekiwania Czytelników!

Elżbieta Szyszlak
redaktor tematyczny